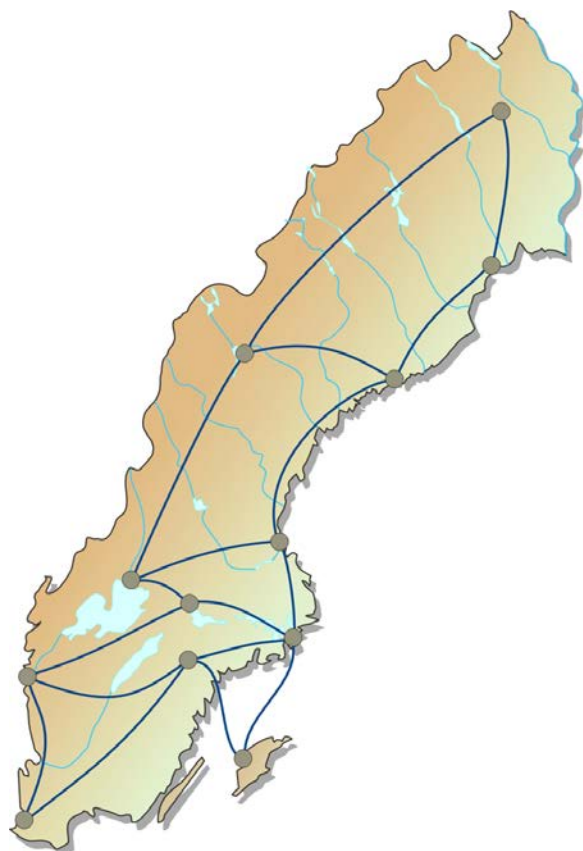

Anvisningar för robust fiber

Anvisningar för anläggning robusta av fiberoptiska
bredbandsnät

Ver. 1.1

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Syfte	3
1.3 Målgrupp	3
1.4 Om anvisningarna	3
1.5 Tillämpning	4
1.6 Avgränsning	4
1.7 Förvaltning och Revision	5
2. ANSVAR FÖR EN FIBERANLÄGGNING	5
2.1 Riskanalys	5
2.2 Miljö	5
2.3 Övergripande om roller och ansvar ur arbetsmiljösynpunkt	5
2.4 Arbetsmiljöplan	6
2.5 Miljöplan	6
3. HÄNVISNINGAR	7
3.1 Allmänt	7
3.2 Nät	7
3.3 Site och Nod	8
3.4 Dokumentation	8
3.5 Besiktning	8
4. MEDVERKANDE ORGANISATIONER	8

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Behovet av bredband som en del av den totala infrastrukturen ökar ständigt i hela samhället. Den fiberinfrastruktur som byggs idag kommer samhället att vara beroende av under lång tid framöver. Därför måste bredbandsinvestering vara robust och driftsäker på ett kostnadseffektivt sätt.

Flera av branschens aktörer har med stöd från Post- och telestyrelsen (PTS) tagit initiativet till dessa anvisningar som beskriver hur en robust fiberanläggning ska anläggas och drivas.

Anvisningarna är en vidareutveckling av tidigare dokument framtagna av Svenska Stadsnättsföreningen (Stadsnättsföreningen) samt IT&Telekomföretagen.

- 2011-10-09 Nätokumentation
- 2011-10-09 Robusta noder
- 2011-10-09 Robusta nät
- 2015-01-01 Förtydligande av Stadsnättsföreningen rekommendation för Robusta Nät Version 2
- Klassificering och dokumentation fiberbaserad infrastruktur
- Begrepp och definitioner fiberbaserad infrastruktur
- Minimikrav dokumentation för accessnät

1.2 Syfte

Syftet med anvisningarna är att:

- öka kunskapen om fiberanläggningar och hur de ska byggas
- beskriva och kravställa en godtagbar lägstanivå för en robust fiberanläggning
- verka för att branschens aktörer använder resultatet
- definiera branschgemensamma begrepp och uttryck
- vara underlag för ett certifierings förfarande där kompetensen ska säkerställas hos entreprenadföretag och dess personal

Anvisningarna ska bidra till att höja robusthetsnivån i fiberanläggningar genom att branschens aktörer följer de krav som finns i anvisningarna. Därför är det viktigt att nätägare och beställare av fiberanläggningsprojekt har dessa anvisningar som grund för sina egna instruktioner.

1.3 Målgrupp

Anvisningarna riktar sig till branschens intressenter, t.ex. nätägare, fiberföreningar, leverantörer av materiel, entreprenadföretag som anlägger bredbandsinfrastruktur, tillverkare av anläggningsmaskiner, aktörer för hantering av utbildning och certifiering för företag och individer samt utförare av infrastrukturprojekt. Även handläggare vid myndigheter, kommuner och landsting är målgrupp.

1.4 Om anvisningarna

Anvisningarna utgår från standarder och regelverk inom de olika delområden som berörs i anvisningarna, t.ex. EBR, Svensk Standard, SSF, SEK och AMA.

Anvisningarna lyfter fram valda delar från olika standarder och beskriver krav samt rekommendationer för att skapa en robust fiberanläggning. Kraven på en fiberanläggning kan avvika från standarder och regelverk för andra typer av ledningsanläggningar.

Anvisningarna består av ett huvuddokument med bilagor. Syftet med huvuddokumentet är att ge en överblick samt hänvisningar till relevanta standarder. I bilagorna finns fördjupningar med minimikrav och rekommendationer.

I början av respektive bilaga finns en förteckning över de områden där det finns minimikrav.

All dokumentation finns tillgänglig på www.robustfiber.se.

Bilagorna omfattar följande:

- **Bilaga 1: Begrepp och definitioner**
En förteckning över de begrepp och definitioner som nämns i huvuddokumentet och bilagorna.
- **Bilaga 2: Robusta nät**
En genomgång av minimikrav för hur kanalisation och optokablar ska väljas och förläggas samt hur de ska hanteras, märkas och mätas.
- **Bilaga 3: Robusta förläggningsmetoder**
En beskrivning av olika förläggningsmetoder.
- **Bilaga 4: Robust site och nod**
En genomgång av de minimikrav som ställs på en robust site respektive nod.
- **Bilaga 5: Dokumentation**
En beskrivning över de dokument som ska finnas och minimikraven på dessa.
- **Bilaga 6: Besiktning**
En genomgång av de olika stegen i besiktningprocessen och de minimikrav som ställs på bl.a. slutbesiktning.

1.5 Tillämpning

Anvisningarnas bilagor innehåller minimikrav för hur nät och noder ska förläggas och dokumenteras. Enskilda nätägare tillämpar anvisningarna efter egna instruktioner, processer och byggbeskrivningar och kan ha krav som är högre eller krav som inte framgår här.

Därför är det viktigt att notera att *dessa anvisningars syfte är att beskriva och kravställa en lägstanivå för hur ett robust nät ska anläggas.*

Anvisningarna ska bland annat användas som:

- underlag för utbildning
- tekniskt stöd vid upphandling
- informationsmaterial för tillståndsgivare
- beskrivning över tillvägagångssätt för besiktning
- beskrivning av momenten i ett fiberanläggningsprojekt
- grund för kravspecifikation vid ansökan om bidrag

1.6 Avgränsning

Anvisningarna är avgränsade till att beskriva kanalisation för fiberoptiska anslutnings- och accessnät.

1.7 Förvaltning och Revision

Dokumentet förvaltas av ett förvaltningsråd som minst en gång per år går igenom dokumentet och säkerställer att uppdatering av nyheter, förändringar och tillägg införs och dokumenteras i ett Amendment.

All dokumentation finns tillgänglig på www.robustfiber.se.

2. Ansvar för en fiberanläggning

Att ansvara för en fiberanläggning ställer stora krav på nätägaren och den organisation som ska planera, bygga och förvalta anläggningen. Det finns ett antal lagar och regelverk som ska följas. Till detta kommer krav från kunder som ställer allt högre krav på tjänsternas tillgänglighet i nätet.

Anvisningarna är alltid underordnad gällande lagar och myndighetsföreskrifter.

2.1 Riskanalys

Ett kontinuerligt driftsäkerhetsarbete ska utföras av nätägaren. Där ingår att göra en riskanalys av fiberanläggningen t.ex. siter, noder och optokablar.

Syftet med riskanalysen är att minska sårbarheten i fiberanläggningen samt att öka medvetenheten om vilka risker som föreligger och konsekvenserna om incidenter inträffar. Exempel på en ledningsmodell för driftsäkerhet med mallar som visar hur nätägare kan hantera driftsäkerhetsarbetet finns hos Svenska Stadsnätsföreningen (Stadsnätsföreningen), www.ssnf.org.

För mer information om krav som gäller driftsäkerhet för en fiberanläggning hänvisas till Post- och telestyrelsens föreskrifter om krav på driftsäkerhet PTSFS 2015:2 (i fortsättningen kallade Driftsäkerhetsföreskrifterna).

2.2 Miljö

I detta kapitel beskrivs översiktligt miljö- och arbetsmiljöaspekter som kan förekomma i samband med ett fiberanläggningsprojekt. Alla kommersiella verksamheters miljö- och arbetsmiljöaspekter omfattas i hög grad av olika lagar och föreskrifter. Lagstiftningen inom såväl miljö som arbetsmiljö är ständigt under utveckling varför organisationens arbete med områdena måste bedrivas kontinuerligt för att vara framgångsrikt. Generellt bör det inom varje organisation finnas en uttalat ansvarig för att bevaka och sprida information om utvecklingen inom respektive område. Inom arbetsmiljöområdet har myndigheten Arbetsmiljöverket uppdraget att säkerställa att lagar om arbetsmiljö efterlevs och myndigheten tillhandahåller flera olika verktyg och checklistor för arbetsmiljöarbetet.

2.3 Övergripande om roller och ansvar ur arbetsmiljösynpunkt

Rollen som Byggherre har den som låter utföra ett byggnads- eller anläggningsarbete. Vid ett fiberanläggningsprojekt är den beställande nätägaren Byggherre. Byggherren kan avtala med en Uppdragstagare om att överta rollen som Byggherre med hela eller delar av det ansvar för arbetsmiljön som är förenat med rollen Byggherre. Vid ett fiberanläggningsprojekt kan nätägaren skriftligen avtala med en entreprenör att överta rollen som Byggherre.

Byggherren ansvarar för att utse Byggarbetsmiljösamordnare för planering och projektering (BAS-P) och Byggarbetsmiljösamordnare för utförande (BAS-U). Byggherren svarar också för att tillsammans med BAS-P upprätta en Arbetsmiljöplan.

2.4 Arbetsmiljöplan

Under uppstarten av ett fiberanläggningsprojekt ska en särskild arbetsmiljöplan upprättas för det specifika projektet om något av följande tre kriterier uppfylls.

1. Arbetet beräknas pågå mer än 30 dagar och där mer än 20 personer vid något tillfälle sysselsätts samtidigt
2. det totala antalet persondagar beräknas överstiga mer än 500 dagar
3. om någon av de 13 riskerna förekommer (Se AFS 1999:3 § 12a C)

Arbetsmiljöplanen ska upprättas innan arbetet på platsen för fiberanläggningsprojektet påbörjas. BAS-U ansvarar för att arbetsmiljöplanen finns tillgänglig på arbetsplatsen och för att den vid behov uppdateras allteftersom arbetet i fiberanläggningsprojektet fortlöper.

Arbetsmiljöplanen kan innehålla följande:

- De regler som ska tillämpas på platsen för anläggningsarbetet.
- En beskrivning av hur arbetsmiljöarbetet ska organiseras.
- En beskrivning av de åtgärder som skall vidtas för att minska riskerna vid "arbeten med särskild risk" och andra förekommande risker.

Exempel på arbeten med särskild risk vid ett fiberanläggningsprojekt:

- Arbeta med risk för fall till lägre nivå där nivåskillnaden är två meter eller mer.
  - Arbeta som innebär risk att begravas under jordmassor eller sjunka ned i lös mark.
  - Arbeta i närheten av högspänningsledning.
  - Arbeta som medför drunkningsrisk.
  - Arbeta i brunnar och tunnlar samt anläggningsarbete under jord.
  - Arbeta som utförs under vatten med dykarutrustning.
  - Arbeta vid vilket sprängämnen används.
  - Arbeta på plats eller område med passerande fordonstrafik.
- Om anläggningsarbetet ska utföras på en plats där annan verksamhet kommer att pågå samtidigt ska detta beaktas i arbetsmiljöplanen genom att eventuella risker för personer som tillhör annan verksamhet skall beaktas.

Beställande nätägare bör ställa krav på de parter som utför arbete i fiberanläggningsprojektet att dokumentera och till beställaren överlämna sådan information som underlättar framtida arbetsmiljöarbete och skyddsronder vid anläggningen. Beställande nätägare bör för egen del och av samma anledning säkerställa att parter som utför arbete i fiberanläggningsprojektet har rutiner och system för att dokumentera och rapportera tillbud och olycksfall.

2.5 Miljöplan

Parallellt med Arbetsmiljöplanens strävan att skapa en bra arbetsmiljö och förebygga olycksfall kan upprättandet av en miljöplan bidra till att minimera fiberanläggningsprojektets negativa miljöpåverkan. Miljöplanen är även ett sätt att på ett strukturerat vis säkerställa att fiberanläggningsprojektet inte sker i strid med gällande miljölagstiftning, lokala föreskrifter eller involverade aktörers egen miljöpolicy.

En miljöplan kan omfatta följande aspekter:

- Involverade fordon och arbetsmaskiner samt dess miljöpåverkan. Maskiner ska vara miljöklassade, CE-märkta och välunderhållna. Utsläppsnivåer ska vara inom ramen för gällande regelverk. Lokala regler för miljöklassning kan förekomma där områden kan klassas som känsliga. Även objektspecifika miljökrav kan förekomma i vissa fall.
- Analys av risker för läckage av olja, bränsle, kylmedia eller andra miljöförliga kemikalier i mark och vattendrag eller i övrigt känslig natur. Riskerna bör vara förenade med en handlingsplan i händelse av olycka. Saneringsfirma ska finnas akut tillgänglig vid behov.
- Miljöpåverkan förenad med schaktning. Välj metod med liten miljöbelastning med avseende på utsläpp från arbetsmaskiner, fordon och för transporter av fyllnadsmassor.
- Plan för hantering av förorenade massor. Säkerställ att berörda entreprenörer har erforderlig kunskap och de tillstånd som krävs för hanteringen.

- Identifiering av risker för störande buller och vibrationer. Säkerställa att relevant skyddsutrustning finns tillgänglig för personal.
- Planering av arbetstider ur perspektivet störningar för kringliggande miljö och allmänhet. Lokala föreskrifter och regler styr när bullrande arbete får utföras.
- Risk för stora mängder damm. Vissa förläggningsmetoder kan damma kraftigt och kräva åtgärder för att minska dammets spridning genom täckning eller att avbryta arbetet vid kraftig vind.
- Arbete i närhet av särskilt känslig natur, träd, buskar, alléer och vattendrag.

3. Hänvisningar

Här följer en förteckning över standarder, regelverk, föreskrifter, lagkrav m.m. som kan vara relevanta för att fördjupa sig i något ämne.

3.1 Allmänt

Lagar, förordningar, författningar och föreskrifter:

- Lag (1983:1 097) Larmlagen
- Lag (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK)
- Skyddslag (2010:305)
- Arbetsmiljölagen (1977:1160)
- Arbetsmiljöverkets författningssamling (AFS)
- PTSFS 2015:2 Post- och telestyrelsens föreskrifter om krav på driftsäkerhet

3.2 Nät

För nod, fastighetsnät eller fiberuttag i flerbostadshus, se ”Robusta fastighetsnät”.

En översikt av olika förläggningsmetoder och kabelhantering framgår av EBR- rapport KJ 41:XX

AMA (Allmän material- och arbetsbeskrivning) anläggning är ett referensverk som används vid upprättande av beskrivningar och utförande av anläggningsarbeten.

Information om skarvenheter och optokablar finns hos ITU-T samt svensk standard, SIS

Information om kanalisering:

- European Standard EN 60794-5:2007 Optical fiber cables - Part 5: Sectional specification - Microduct cabling for installation by blowing
- SP:s standard PS 144
- ISO 3126

Kablar:

Produktförordning för kablar inomhus CPR (Construction Product Regulation) EN50575

Kapslingsklassning

Relevant standard heter SS-EN 60 529.

Stöttålighet

Relevant standard heter EN50102.

3.3 Site och Nod

För hantering av metoder och utrustning för övervakning och inbrottskydd hänvisas till Svenska Stöldskyddsföreningens normer och anvisningar.

För föreskrifter och regelverk gällande elsäkerhet hänvisas till elsäkerhetsverket samt SEK, svensk elstandard. Lokala kraftleverantörer kan ha egna bestämmelser.

Åskskydd, jordning och potentialutjämning finns beskrivet i Svensk Standard.

För brandskydd finns regelverk som Brandskyddsföreningen Sverige (Brandskyddsföreningen) ansvarar för.

För krav på byggnader hänvisas till Boverket.
För den fysiska säkerheten i noder finns ett antal standarder som återfinns hos Svensk Standard

3.4 Dokumentation

Standard för dokumentation av teletekniska anläggningar återfinns hos Svensk Standard

3.5 Besiktning

För mer information hänvisas till Byggandets kontraktskommitté och Allmänna bestämmelser (AB och ABT).

4. Medverkande organisationer

Följande organisationer har i samarbete med PTS ansvarat för att anvisningarna tagits fram.

AB Stokab	Nordlund Entreprenad AB
Bredbandsforum	Post- & telestyrelsen
Bynet AB	Rala Infratech AB
Dellcron AB	Relacom AB
Eltel Networks Infranet AB	Roland Gustavsson Grävmaskiner AB
Empower AB	SG Optics AB
GothNet AB	Skanova AB
ICT Consulting AB	Styrud AB
Iftac AB	Svensk Infrastruktur AB
Incert AB	Svenska Stadsnätetsföreningen
IP-Only AB	Sveriges kommuner och Landsting (SKL)
IT&Telekomföretagen	Tele2 AB
Johan Lundberg AB	Telenor AB
JLM Scandinavia AB	Thunman Konsult
Maskinentreprenörerna AB	Utsikt Bredband AB
Netel AB	We-Consulting AB
Nexans Sweden AB	YH Heta utbildningar Härnösand